

Vybrané pojmy

ABS	Zkratka pro antiblockiersystem. Tento výraz můžeme přeložit jako protiblokový systém, který zabráňuje zablokování kol při brždění a tím i ztráty přilnavosti (adheze) mezi koly a vozovkou.
Alkany	jsou tzv. nasycené uhlovodíky, jejichž molekula neobsahuje násobné vazby (dvojně nebo trojně) mezi atomy uhlíku. Alkany patří mezi alifatické sloučeniny. Dříve se alkany nazývaly parafiny.
ASR	Systém regulace prokluzu kol zabráňuje protáčení hnacích kol, a to ve všech rychlostech, čímž zajišťuje stabilitu a ovladatelnost vozidla při řízení.
Barel (jednotka)	je název několika různých jednotek objemu. Název vznikl z anglického slova barrel, které znamená mimo jiné významy i sud. Nejčastěji se používají následující: Barel ropy se značí bbl, 1 bbl = 159dm ³ = 42 US galonů. Barel piva je v Británii roven 36 UK galonům, tzn. 163,65924 dm ³ . Barel piva v USA je roven 31,5 US galonům, tzn. 119,240471196 dm ³
Bariéra	obecné pojmenování pro nějakou obtížnou překážku, hráz, zábranu, mez, hranici, předěl a to jak v konkrétních tak i přenesených významech. V silniční infrastruktuře se jedná o různé přírodní a technické překážky
Bod vzplanutí kapaliny	je nejnižší teplota t (°C) při normálním tlaku 101,325 kPa, při které kapalina uvolňuje páry v takovém množství, že se z nich při smíchání se vzduchem vytvoří výbušná směs, která po iniciaci plamenem vzplane.
Carnotův cyklus	označuje vratný kruhový děj ideálního tepelného stroje, který se skládá ze dvou izotermických a dvou adiabatických dějů.
Cetanové číslo	charakterizuje zážehovou hodnotu motorové nafty. Stanovuje se obdobně jako oktanové číslo na tzv. zkušebních motorech. Standardní směs nafty je složena z methylnaftalenu (cetanové číslo 0) a cetanu - n-hexadekanu C16 (cetanové číslo 100), jehož objemové procento udává právě cetanové číslo.
Dálnice	nejvyšší typ pozemní komunikace, která se staví na nejzatíženějších dálkových vnitrostátních a mezinárodních tazích. Zároveň se jedná o rychlostní komunikaci pro motorová silniční vozidla.
Destilace	je metoda oddělování jednotlivých kapalných látek ze směsi na základě jejich různého bodu varu.
Doprava	cílevědomé přemísťování jakýchkoli objektů (tedy osob, zboží a kapitálu). Veškeré dopravní vztahy jsou sledovány v prostoru, čase a ve vzájemných interakcích se všemi složkami krajinné sféry.
Dopravní prostředek	pohyblivý hmotný objekt (těleso) nebo jiný technický, resp. technologický soubor, sloužící k dopravě materiálu a přepravě osob. Jedná se vlastně o mobilní součást dopravy a přepravy.
Ekodukt	odvozeno z latinského slova oikos (dům, prostředí) a duco (vést něco). Představují speciální mostní objekty určené pro zachování spojitosti životního prostředí a migračních tras živočichů. Jejich stavbou se také omezí riziko střetu vozidel s přebíhající zvěří (zvěř se naučí přecházet bezkolizně po ekoduktu). Uplatnění mají především na dálnicích, rychlostních komunikacích a vícepruhových silnicích.
Elektrolýza	je chemická reakce probíhající na elektrodách pomocí stejnosměrného elektrického proudu. Elektrody mají každá jiný náboj. Anoda je kladně nabitá elektroda a katoda je záporně nabitá elektroda. Elektrolytická reakce probíhá v roztoku nebo tavenině, které se říká elektrolyt. Přítomnost iontů v roztoku nebo tavenině je nutná pro průběh elektrolýzy.
Euroregion (Evropský region)	regionální formy spolupráce přes hranice evropských zemí. Spojují evropské regiony za účelem rozvíjení spolupráce v oblasti hospodářské spolupráce. Dnes ale mají také za cíl sbližovat země Evropy ve společenském a kulturním životě. Existují na základě normativy - Madridská dohoda z roku 1980, kdy Rada Evropy uzavřela rámcovou dohodu o spolupráci regionů Evropy přes hranice jednotlivých zemí. Nemá však dodnes právní závaznost.

Vybrané pojmy

Fragmentace krajiny	rozdělení přírodních lokalit s výskytem specifických druhů rostlin a živočichů na menší a více izolované jednotky
Karbidy	jsou sloučeniny uhlíku s prvky, které tvoří snadno kationt. Karbidy mají významné použití v průmyslu: karbid vápníku CaC_2 výchozí surovina pro výrobu acetyleny (ethinu) a dalších významných výrob chemického průmyslu a karbid železa Fe_3C (cementit) zlepšující vlastnosti oceli.
Kontinentální šelf	kontinentální (pevninské) šelfy neboli pevninské prahy je označení pro okrajové části kontinentů, které volně pokračují pod mořskou hladinou
Krajina	část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů s civilizačními prvky (zákon č.114/1992 Sb.)
Kruhový vratný děj (cyklus)	je takový soubor změn stavů, po jejichž proběhnutí se vrátí pracovní látka do počátečního stavu
Most	dopravní stavba, která má za úkol překonat zpravidla nějakou velkou přírodní či technickou překážku, nejčastěji se jedná buďto o vodní plochu (řeku, potok, moře, jezero apod.), nebo o terénní nerovnost (údolí, rokle, strž apod.). Mosty také velmi často překonávají jiné dopravní stavby, například při mimoúrovňovém křížení různých dopravních cest.
Oktanové číslo	je mírou antide-tonačních vlastností motorových benzínů. Standardní palivová směs je složena z n-heptanu (oktanové číslo 0) a iso-oktanu /2,2,4-trimethylpentanu/ (oktanové číslo 100), jehož objemový procentuální obsah udává oktanové číslo. Čím je jeho hodnota vyšší (max. 100), tím je benzín kvalitnější a dochází k jeho dokonalejšímu spalování a tím i omezení tzv. detonací (klepání) motoru. Dříve se napomáhalo kvalitě benzínu pomocí antide-tonátoru tetraethylolovo. Dnes jsou jako antide-tonátory využívány.
Palivové články	Palivové články jsou založeny na elektrochemickém principu, podobně jako baterie a akumulátory. Rozdíl je v tom, že do palivového článku je kontinuálně přiváděno palivo a oxidant, přičemž materiál elektrod se vlastní reakce neúčastní. V současné době existuje několik základních typů palivových článků, které se liší především druhem elektrolytu a provozní teplotou.
Pozemní komunikace	dopravní cesta určená k užití silničními a jinými vozidly a chodci, včetně pevných zařízení nutných pro zajištění tohoto užití a jeho bezpečnosti. Může mít charakter stavby (prakticky vždy u dálnic a silnic, ve většině případů u místních komunikací), která je podle současné české právní úpravy samostatnou nemovitou věcí nezapisovanou do katastru nemovitostí, nebo se může jednat o pozemek či jeho část (typické u účelových komunikací).
Protiskluzový systém	system elektronické kontroly prokluzu hnaných kol, který optimalizuje přenos točivého momentu motoru na kola a tím se zlepšují vlastnosti automobilu při rozjezdu na kluzkém povrchu nebo při rychlých průjezdech zatáčkou.
Rektifikace	z praktického hlediska slouží rektifikace k rozdestilování směsi látek, jejichž teploty varu se liší jen o několik stupňů. Jednoduchá destilace je v takovém případě málo efektivní. Rektifikace je v podstatě mnohonásobně opakovanou destilací
Rychlostní komunikace	speciální pozemní komunikace budované pro motorová vozidla. Zpravidla jsou projektovány jako vícepruhové a směrově oddělené a zpravidla se dělí na dálnice a ostatní rychlostní silnice.
Silnice	dopravní stavba umožňující nekolejovou pozemní dopravu na větší vzdálenosti
Tunel	dopravní stavba, která vede pod zemí skrz krajinou vyvýšeninu, pod mořem, říčním tokem či městem. Obvykle slouží pro silniční, kolejovou nebo pěší dopravu.
Životní prostředí	system složený z přírodních, umělých a sociálních složek materiálního světa, jež jsou nebo mohou být s uvažovaným objektem ve stálé interakci (Ministerstvo životního prostředí)